

2020-11-05
S2020/08100 (delvis)**Socialdepartementet**Inspektionen för vård och omsorg
Box 45184
104 30 Stockholm

Uppdrag att följa upp tillämpningen av Socialstyrelsens föreskrifter om besök i särskilda boendeformer för äldre under covid-19-pandemin

Regeringens beslut

Regeringen ger Inspektionen för vård och omsorg (IVO) i uppdrag att följa upp tillämpningen av Socialstyrelsens föreskrifter om besök i särskilda boendeformer för äldre under covid-19-pandemin (HSLF-FS 2020:46). IVO ska löpande informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om uppdragets genomförande. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 december 2021 till regeringen (Socialdepartementet). Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har. I genomförandet av uppdraget ska IVO samråda med Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Sveriges Kommuner och Regioner, organisationer som företräder privata aktörer samt andra berörda aktörer.

Bakgrund

Äldre personer bedöms vara särskilt utsatta och sårbara för covid-19 och i flera fall har smittspridning förekommit inom särskilda boenden för äldre. Förhållandena har dock skiljt sig åt såväl inom som mellan kommunerna. Även om situationen har varit allvarlig, har ändå många boenden fungerat bra. För att förhindra smittspridning förbjöds besök på äldreboenden tillfälligt genom förordningen (2020:163) om tillfälligt förbud mot besök i särskilda boendeformer för äldre. Förordningen trädde i kraft den 1 april 2020 och gällde inledningsvis fram till utgången av juni 2020. Efter beslut om förlängning vid två tillfällen upphörde förordningen att gälla från och med den 1 oktober 2020 och från samma tidpunkt gäller nya föreskrifter från Socialstyrelsen respektive rekommendationer från

Folkhälsomyndigheten. Socialstyrelsens föreskrifter reglerar verksamheternas ansvar för att skapa förutsättningar så att boende kan ta emot besök på ett säkert sätt och Folkhälsomyndighetens rekommendationer innebär bland annat att man som besökare ska stanna hemma även vid milda symptom, tvätta händerna inför, under och efter besök, hålla ett säkert avstånd till andra personer vid besöket samt följa boendets lokala rutiner.

Ärendet

Från och med den 1 oktober 2020, då besöksförbudet upphörde, finns inte längre någon laglig grund för att förbjuda besök på äldreboenden. Ett stort ansvar ligger på verksamheterna som behöver planera och upprätta rutiner för att säkerställa att besök kan ske på ett sätt som inte riskerar att medföra ökad risk för smittspridning och som är anpassade efter lokala förutsättningar. Besökaren har också ett stort ansvar att tillämpa Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om att förhindra smitta av covid-19. Folkhälsomyndigheten har tagit fram informationsmaterial riktat både till besökare och personer som bor på särskilda boenden för äldre för att begränsa risk för smittspridning av covid-19 i samband med besök.

Socialstyrelsens föreskrifter om besök i särskilda boendeformer för äldre under covid-19-pandemin (HSLF-FS 2020:46) reglerar verksamheternas ansvar för att skapa förutsättningar så att boende kan ta emot besök på ett säkert sätt när besöksförbudet upphör att gälla. De innehåller bestämmelser om rutiner, riskanalys, ledarskap, kompetens, information till boende och besökare samt hygienrutiner. Till stöd för tillämpningen av Socialstyrelsens föreskrifter finns Folkhälsomyndighetens ovan nämnda rekommendationer som även kan anpassas efter lokala förutsättningar. Det är av avgörande betydelse att Socialstyrelsens föreskrifter efterlevs för att risken för smittspridning i samband med besök på äldreboenden ska kunna begränsas. Genom en kontinuerlig uppföljning av tillämpningen bedöms förutsättningarna för att få till stånd säkra besök stärkas. Syftet med uppföljningen är dels att följa utvecklingen efter att det nationella besöksförbudet upphörde att gälla den 1 oktober 2020, dels att stärka förutsättningarna för säkra besök i nämnda boendeformer.

Den 16 april 2020 fick IVO regeringens uppdrag att bidra till lärande under utbrottet av covid-19 och inför framtida sjukdomsutbrott. I uppdraget ingår att utveckla riskanalyser samt analysera och tillvarata myndighetens iakttagelser inom både tillsyns- och tillståndsverksamheten under utbrottet

av covid-19 i syfte att främja en ändamålsenlig organisations- och verksamhetsutveckling för hantering av nuvarande samt framtida sjukdomsutbrott.

De iakttagelser som IVO gör inom ramen för det nu föreslagna uppdraget om att följa upp tillämpningen av Socialstyrelsens föreskrifter om besök i särskilda boendeformer för äldre, ska bidra till myndighetens övriga arbete med lärande under utbrottet av covid-19-pandemin och arbetet med att stärka kvaliteten inom omsorgen. Regeringen har bedömt att kostnaderna för uppdragets genomförande under 2021 uppgår till 1 700 000 kronor.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Tony Malmberg

Kopia till

Statsrådsberedning/Internrevisionen
Regeringskansliets förvaltningsavdelning EKOL
Folkhälsomyndigheten
Socialstyrelsen
Sveriges Kommuner och Regioner